

آینده‌های چینی؛ افق ۲۰۲۵

جولای ۲۰۱۷، مرکز مطالعات امنیتی اتحادیه اروپا () سومین مورد از مجموعه کارگروه‌های «آینده‌های» خود را (پس از جهان عرب در سال ۲۰۱۵ و روسیه در سال ۲۰۱۶) به منظور تلاش برای پیش‌بینی روندهای کنونی تا میان‌مدت، به چین اختصاص داد و گزارشی با عنوان «آینده‌های چینی؛ افق ۲۰۲۵» منتشر کرد.

در مقدمه این گزارش آمده است:

خیزش چین به ویژگی تعریف‌کننده سده آسیا-اقیانوسیه تبدیل شده است. ظهور چین به‌مثابه یک بازیگر سیاسی و امنیتی مهم، ورای قدرت اقتصادی آن، نه‌تنها توازن قدرت در آسیا را بازتعریف نموده، بلکه وجهه و آرمان‌های بین‌المللی رو به رشد آن به شکل‌دهی قابل توجه چشم‌انداز استراتژیک جهان در سال‌های آتی ادامه خواهد داد.

از آنجا که اروپا به دنبال پیش‌بینی قدرت و نفوذ خود در دنیایی است که به طور فزاینده‌ای چند محوری می‌شود، رویکرد و نحوه تعامل آن با این گول آسیایی آزمون مهمی برای سیاست خارجی و امنیتی آن خواهد بود. روابط بین چین و اتحادیه اروپا که طی سه دهه گذشته به تدریج عمیق شده است، در حال گرفتن قالب‌های ملموس‌تری به خود است؛ به گونه‌ای که افزایش جریان‌های تجاری، سرمایه‌گذاری و طرح‌های زیرساختی در کل سرزمین وسیع اوراسیا هر دو عامل را بیشتر از هر زمان دیگری به یکدیگر نزدیک می‌کند. درحالی‌که تقویت همکاری در عرصه‌های اقتصادی، توسعه و امنیتی در حال تبدیل شدن به یک ضرورت است، سیاستگذاران در بروکسل با احتیاط اقدام کرده و مناسبات دوجانبه را با دقت مدیریت می‌کنند.

نوسازی ارتش و افزایش تجهیزات نظامی چین، به همراه پیگیری جدی مطالبات سرزمینی خود در دریاهای جنوبی و شرقی چین، کماکان ریسک‌های مربوطه را برای عاملان سنتی امنیت منطقه افزایش می‌دهد؛ عاملانی که نگران ثبات منطقه و آینده یک نظم بین‌المللی مبتنی بر قانون هستند. توسعه کانون‌های تجارت در آفریقا و حضور نظامی در حال افزایش چین در اقیانوس هند، آرمان‌های راهبردی پکن که به دنیای بیرون گرایش دارند و نیز اشتیاق فزاینده به حفاظت از منافع خود در خارج را مورد تأکید قرار می‌دهند. عزم این کشور برای تبدیل شدن به یک بازیگر جهانی تأثیرگذار به واسطه راه‌اندازی ساختارهای نظارتی جدید آن، مانند بانک سرمایه‌گذاری زیرساخت آسیا () و طرح یک کمربند و یک جاده () پشتیبانی می‌شود. تبدیل شدن به چه نوع بازیگر جهانی را می‌توانیم از چین انتظار داشته باشیم؟ روندهای کنونی چه چیزی را در رابطه با مسیر سیاست خارجی و امنیتی آینده آن در آسیا و دیگر نقاط جهان نشان می‌دهند؟ و اروپا چگونه می‌تواند با شریک چینی خود مشارکت نموده و در عین حال جایگاه و منافع خودش را تضمین کند؟

در واقع، با توجه به ماهیت خاص فضای سیاسی داخلی چین، سؤالات بسیاری در خصوص پایداری مدل توسعه این کشور و قابل اطمینان بودن آرمان‌های خارجی و امنیتی آن مطرح می‌شوند. هرچند پیش‌بینی آینده غیرممکن است، اما یک تحلیل دقیق از روندهای کنونی و چالش‌های پیش روی رهبران سیاسی می‌تواند به ترسیم نمای اصلی سیاست خارجی پکن در کوتاه‌مدت در تلاش برای پیش‌بینی تأثیرات آن بر امور جهان کمک نماید.

در نظر گرفتن افق ۲۰۲۵ لزوماً شامل تلاش برای ارزیابی میراث رئیس‌جمهور شی جین‌پینگ که انتظار می‌رود حاکمیتش در سال ۲۰۲۲ خاتمه یابد، و نیز ارزیابی دستاوردهای اصلاحات بلندپروازانه‌ای می‌شود که تحت رهبری او در زمینه‌های داخلی، اقتصادی، و سیاست خارجی و امنیتی انجام گرفته‌اند. چین تا سال ۲۰۲۰ باید شاهد نتایج سیزدهمین طرح پنج‌ساله‌اش باشد (از جمله وعده‌های مربوط به مضاعف کردن تولید ناخالص داخلی، تکمیل روند گذار به یک کشور مدرن و توسعه یافته، و تشکیل یک جامعه نسبتاً مرفه). در سال ۲۰۲۱ چین صدمین سالگرد تأسیس جمهوری خلق را جشن خواهد گرفت؛ نقطه عطفی که گواهی بر مشروعیت حزب کمونیست چین خواهد بود. مسئله ثبات نظام حکومتی حیاتی خواهد بود. چه بر سر وعده رؤیای چین خواهد آمد و این کشور طی ۱۰ سال آینده چه اصلاحات داخلی را خواهد توانست اجرایی کند؟

ساختار این گزارش مطابق با منطق تعریف‌کننده اولویت‌های سیاستگذاران چین است. درحالی که تمرکز اصلی این گزارش معطوف به سیاست‌های خارجی و امنیتی آینده پکن است، این سیاست‌ها منوط به چالش‌های سیاسی داخلی، اقتصادی و اجتماعی بسیاری است که باید در وهله اول جهت حفظ پایداری نظام حکومتی به آن‌ها پرداخته شود. از این رو، قسمت اول گزارش جنبه‌های گوناگون فضای داخلی چین را بررسی می‌کند. نحوه تعامل چین با همسایگان خود و اظهار منافعش در منطقه، نمایاندن بخش زیادی از شناخت چین از نقش خود، و همچنین اسلوب عملکرد آن در امور بین‌المللی، در قسمت دوم مورد بررسی قرار می‌گیرد. قسمت سوم و پایانی به ملاحظه اقدامات و آرمان‌های جهانی چین پرداخته و سعی می‌کند پتانسیل و تمایل این کشور برای ایفای نقش مثبت در حاکمیت جهان را ارزیابی نموده و پیامدهای غیرمستقیم آن برای نظم جهانی (و به طور ویژه اروپا) را بررسی می‌کند.

برای مطالعه و دریافت متن کامل این مقاله، روی لینک زیر کلیک کنید.